GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 152. 21. Września 1816.

Na ćwierć roku, począwszy od 1. Października, aż do ostatniego Grudnia, przyymuie się na tę Gazetę w Czternastu Złotych Reńskich, prenumerata. Nowi Prenumeranci zechcą ią zatem, iednakże nie gdzieindziey, iak tylko na swoich pocztach zapisać, aby według ich liczby nakład mógł bydź powiększonym.

Wiadomości zagraniczne.

Kraie Barbaryyskie.

Wychodzący w Londynie Pamiętnik literacki pod tytułem: Quarterly-Review, zawiera (iakeśmy iuż nie dawno namienili) uwagi nad stosunkami zachodzącemi między Angliią a Kraiemi Barbaryyskiemi, których autorem mienią Anglicy teraznieyszego Sekretarza Admiralicyi. Oto są niektóre wypisy z tych uwag, tak iak ie Gazety Londynskie udzielaią: „Zdaie się", mówi autor, że zakończenie długoletniey woyny przez pokoy powszechny, podało morskim Europeyskim Mocarstwom myśl do zniesienia systematu rozboyniczego. Nie wiadomo, iakie środki podane są do osiągnienia tego zamiaru; lecz wiemy, o tem iako o skutku, że ieden Admirał Angielski udał się z eskadrą swoią aż na mieysce do Algieru, że działania iego tyle skutkowały, iż wypuszczono wszystkich niewolników chrześciańskich i zawarto traktaty z pomnieyszemi Mocarstwy morskiemi na morzu środziemnem, i że większym Mocarstwom zostawiono do woli, ażeby iak dotąd, same się broniły. Skutek ten chociaż sam z siebie tyle zadowolniaiący, nie zyskał iednakże powszechney pochwały, owszem powstała niedorzeczna wrzawa, że nie należy wchodzić w żadne traktaty z owemi Mocarstwy, owszem prowadzić przeciwko nim woynę zniszczenia, i do krzyżackiey wyprawy przeciwko tym niewiernym skoiarzyć święte sprzymierze wszystkich bohaterów Chrześciańskich."

Jeżeliby kiedy tak dzikie szaleństwo Europę nanowo napadło, tedy byłby to „Król nayprawowiernieyszy (Francuzki) który, iako naczelnik a Chrześcianstwa musiałby stanąć na czele iego, i tam woale na swoiem byłby mieyscu. Dla tego też żadną miarą nie możemy wierzyć w braterskie uściskanie, którem Dey Algierski uraczyć miał Jeneralnego Konzula Jego nayprawowiernieyszey Królewskiey Mości. Sama tylko Angliia nie może zmazać swoiego charakteru, tak szalonem przedsięwzięciem, iakie iey Dworzanie i Ministrowie Mocarstw zagranicznych przypisuią w aktach załączonych do „Pamiętnika Prezydenta towarzystwa ziednoczonego w celu uwolnienia białych niewolników w Afryce."

Jeden z Korrespondentów Prezydenta czyni tych aktach uwagę, że: „chociażby handlowy „interess Anglii sprzeciwiał się wykonaniu „tego planu, iednakże umysły ludu i sposob „obchodzenia się Parlamentu z Czarnymi nie „dozwalaią powątpiewać, iż ów interess ustąpi „tym przedsiewzięciom, o które ludzkość, reli„giia i oświecenie wołaią tak głosno; i że An„gliia przez zaięcie Malty, tey to warowni „Chrześciaństwa, przyięła na siebie obowiązek „ręczenia za wszystko, co się na morzu śro„dziemniem dzieie." Inny z nich mówi: „Po„nieważ Angliia zabrała dziedzictwo S. Jana „Jerozolimskiego, iest zatem iey powinnością „oczyścić morze z rozboyników morskich." Trzeci nie chce o niczem słyszeć, iak tylko „o zniszczeniu morskich rozboyników," poczytuie traktaty Lorda Exmoutha za naypodeyrzeńsze i pisze w Gazecie Frankfurtskiey: „że Angliia, która posiadaiąc Maltę i siedem „wysp, iednem skinieniem mogłaby tych rabu„siow, do ich iaskiń zapędzić, nie oczyści „się nigdy z tego, iż przez owe traktaty „ukuła dla Europy nowe kaydany." — Domyślamy się że zagraniczni, którzy mówią tym ięzykiem, maią ten zamiar wplątania Angliię do tey szaloney wyprawy krzyżackiey, ażeby ich Rządy korzystały z roztargnień, któreby na tenczas nastąpić musiały, gdybyśmy byli tak nie rozumnymi, i słuchali ich rady. Wiedzą oni dobrze że Anglicy bardzo się zaymaią tem wszystkiem, co iest Rycerstwem, i że ...

)(

nich można wszystko wymodz imieniem ludzkości; atoli my zapowiadamy otwarcie, iż po między wszystkiemi Narodami zachodniey półkuli świata, Narod Angielski iest ostatnim, któryby się do tego mógł mieszać. Spodziewamy się równie, iż ieszcze dosyć znaydzie rozumnych mężów, którzy potrafią utrzymać Kray od tego, aby się nie wplątał w nowe woyny i nie zabrnął w wydatki, które by go zruynować musiały, gdyby szedł za doradami niedorzecznemi Zagranicznych, lub za burzliwością chorey filantropii.

Aby rozstrzygnąć to pytanie, zważemy go z troiakiey strony. Pierwsze pytanie iest: „Czyli Angliia roztropnym i uczciwym sposobem może przyłączyć się do związku na obalenie Mocarstw Barbaryyskich?“ Od dawna było zamiarem naszych oświeconych polityków, ażeby nadać Anglii potężne, stanowisko na morzu środziemnem; zamiarem zaś Hiszpanii i Francyi, ażeby ią z tamtąd wyrugować. Ileż to miliionów nie kosztowało iuż posiadanie Malty i Gibraltaru! Te więc obiedwie posady co do żywności, całkiem zawisły od zewnętrznego dowozu; Angliia nie zawsze iest w stanie wyżywić z własnych zapasów 30,000 żołnierzy i maytków, którzy się w tych posadach podczas woyny znayduią; nadto, morowe powietrze, albo żołta febra mogą prostego dowozu z Anglii zabronić. Zwyczayny dowóz podczas woyny bywa z czarnego morza, z Archipelagu z Egiptu, i z Państw Barbaryyskich. Atoli z pierwszych trzech źródeł brakowało często w czasie długiey woyny ostatniey, same tylko Państwa Barbaryyskie nigdy nas nie zawiedły, chyba gdy same głód cierpiały. Byłoby to więc niedorzecznością i niewdzięcznością, gdyby Angliia przystąpić chciała do świętego przymierza, które Sir Sidney Smith z swoimi zagranicznymi przyiaciołmi wymyślił. Co większa? byłoby to nie tylko niedorzecznością ale i złamaniem wiary. Traktaty Anglii z Algierem, z Tunis i z Tripolis są dawnieysze niżeli z którem kolwiek bądź innem Mocarstwem, gdyż te trwaią od roku 1662, a owe z Państwem Marokańskiem od roku 1721. Wszystkie te traktaty były zawsze święcie szanowane, — wyrzeczono w nich: „iż żaden poddany Angielski nie powinien bydź nigdy w niewolę wzięty ani iako „niewolnik sprzedawany, chociażby nawet na „pokładzie iakowego okrętu nieprzyiacielskiego, „lecz tylko iako podrożny zabranym; wszystkie „okręty Angielskie zaopatrzone paszportami „Admiralicyi mogą wolno i bez przepatrywania „po całem morzu żeglować; nie wolno zabierać ładunków, rozbitych naszych okrętów, ani „ich osad robić niewolnikami; nakoniec okręty „nasze woienne mogą w wszelkich portach „Barbaryyskich opatrywać się w żywność „bez opłaty podatku.“ Jeżeli te traktaty niekiedy przez nieposłusznych poddanych owych Państw nadwerężone bywały, odbieraliśmy zawsze zupełne zadosyć uczynienie. Konzulowie nasi byli w ich portach zawsze wysoko poważani, choć mówią o Konzulu Tangerskim że pewnego razu pisał do Gibraltaru o wyższą żerdź do bandery, ponieważ, dodał, że wpływ Konzula w Maroku zawisł od wysokości bandery; po czem przed domami swoiemi banderę swoiego Narodu podnieśli. — Alež przecie pisze Kapitan Croker, który nie dawno był w Algierze: że ci „przebrzydli korsarze“ ci „niewierni“ (iak to ón ich łży) poważyli się zatykać banderę Angielską, a przez to przyciągać do siebie okręty na wystrzał działa; że pozabierali okręty Włoskie, chociaż te zaopatrzone były paszportami dowodców Angielskich!“ Lecz czyliż Kapitan Croker nie wie, że na morzu powszechny iest zwyczay zatykać obce bandery, a przez to zwabiać okręty; i że tylko wtedy, kiedy się ma dać pierwszy wystrzał prawdziwa bandera zawieszoną bywa? nie maże ón sam na pokładzie bander różnych Narodów, które dostał od swoich szefów? — Nie wiadomoż mu, że w owych traktatach zastrzeżona iest owych tylko paszportów świętość, które znane są pod imieniem paszportów na morze środziemne (passes de la mediteraneo) i które, iak traktaty opiewaią „powinny bydź imieniem i herbem Krolewskim zaopatrzone, i od W. Lord-Admirała lub iego namiestnika podpisane?“ Nakoniec, że „takowe paszporty tylko Angielskim poddanym a nie Obcym wydawane bydź mogą?“ Mocarstwa Barbaryyskie nie wyrządziły zatem imieniowi Angielskiemu żadney krzywdy, ieżeli według zwyczaiu morskiego podnieśli banderę Angielską, lub nie zważali paszporty dowodców Angielskich, o których owe traktaty żadney nie czynią wzmianki; owszem zadumieliśmy się, że Dowodcy albo Konzulowie Angielscy przez takowe traktatom sprzeciwiaiące się paszporty, życie i maiątki łatwowiernych żeglarzy na niebezpieczeństwo wystawiać mogli. Wszakże przecież właściwy rozkaz iest wydany, iż dla zapobieżenia każdemu nadużyciu taiemnego odstępywania takowych paszportów, właściciele onychże przed upłynieniem trzech lat pod karą 500 funt. szterl. do Admiralicyi oddawać ich powinni. Jeżeli więc Barbaryyczykowie powszechnym zwyczaiem woiennym, zupełnie upoważnieni są, do noszenia obcych

kolorów, tedy nie są winnymi żadnego nadwerężenia honoru Narodu Brytyyskiego, gdy nie zważaią na paszporty, które Gubernatorowie albo Konzulowie obcym okrętom lubteż nawet i poddanym Angielskim wydali; owszem nie możemy ukryć naszego zadziwienia, że którys Konzul lub Guberator ważył się w brew tratatom takowy paszport wydawać, a przez to narażać na niebezpieczeństwo życie i maiątek owych, którzy byli dosyć łatwowiernymi, że się na to spuszczali.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Wielka Brytaniia.

Wexle stoią w ciąż nisko. Jeden Wexlarz dostarczył sam d. 21. Sierpnia Kommissarzom skarbowym całą summę, którą zakupić chcieli. Gazeta Angielska Star czyni uwagę, że spadnienie Wexlow o 4 na stu w przeciągu dni 10ciu, nie iest zapewne skutkiem samego tylko kupczenia pieniądzmi (aggiotage), gdyż przedaże, które się wydarzały nie były kontraktami na czas wyznaczony, lecz zamianą wexlów (Stoks) na gotowe pieniądze.

Józef Hamilton w swoim dochodzeniu Angielskiego długu narodowego (an Inquiry concerning the national debt) podaie ilość tego długu, na początku i końcu każdey woyny którę Anglia prowadziła (Widać z tego wykazu, że dług ten w czasie pokoiu po kilka razy zmnieyszano). Gdy Wilhelm i Marya na tron wstąpili wynosił w roku 1689, 1,054,925 funtów szterlingów; w R. 1697, 21,515,742 funt. szterl.; w R. 1701, 16,394,701; w R. 1714, 53,681,076; w R. 1740, 46,449,568; w R. 1748, 78,293,313; w R. 1756, 72,289,673; w R. 1763, 133,959,270; w R. 1775, 122,963,254; w R. 1783, 238,231,248; w R. 1793, 227,989,148; w R. 1802, 499,753,063; w R. 1813, 599,590,197; a w R. 1815, 777,460,000 funtów szterlingów. Gazety Londynskie zapewniaią, że Lord Exmouth posiada dokładny plan twierdz Algierskich i głębokości wodney przy tamecznych brzegach. Angielskie liniowe okręty mogą o 150 Yardow od grobli portowey stać na kotwicach. Miasto może bydź Angielskiemi bombami, kulami i racami doskonale dosiągnięte. Posyłano pierwey do Algieru iedną fregattę, ażeby ieżeli można, uprowadzić Angielskiego Konzula z rodziną, (którego Dey, iak wiadomo, wypuścić nie chce).

Naliczono 218,000 osób, które w Londynie płaciły, za oglądanie zdobytego pod Watterloo powozu Bonapartego.

Gazeta Londynska Kuryer udziela następuiący list z wyspy S. Heleny pod d. 9. Czerwca: „Sir Hudson Lowe nowy Gubernator poszedł zaraz w dniu swoiego przybycia w towarzystwie Admirała (Sir G. Cockburna), Podpułkownika Reade, i innych Officerów, do Bonapartego, dla oddania mu wizyty. Bonaparte nie chciał ich przyiąć pod pozorem słabości, lecz oni wiedząc dobrze iż to iest tylko wybiegiem, przyszli znowu dnia drugiego. Bonaparte kazał się powtórnie tym samym sposobem wymówić, lecz potem powiedział prawdę, to iest: że wcale nie przyymie odwiedzin Gubernatora w towarzystwie Admirała, którego nienawidzi. Przyiął potem Gubernatora, lecz Admirała nie przypuszczono. Mówił z Sir Hudsonem Lowe blisko puł godziny po włosku, i rozmawiał potem także i z innymi Officerami zadawaiąc im niektóre oboiętne pytania. Jeden z nich chciał mu ie przerwać, przypominaiąc, że miał honor bydź mu przedstawionym na wyspie Elbie; ale ón nie zważaiąc na to, wypytywał się daley. Gdy mówić przestał, Bertrand (który mu tego Anglika na wyspie Elbie przedstawiał) uczynił go na to uważnym: „Tak iest! „odpowiedział“ przypominam sobie że widziałem WPana w Porto-Ferrajo“ i wypytywał się zaraz o Jenerale Montresor i o Lady Sondes. Tego dnia miał na sobie zieloną suknię (ten kolor zdaie się bardzo lubić). Na guzikach wyrażone były różne zwierzęta, iako to; psy, lisy, łaski etc. — Żalił się mocno na Anglików iż go tu posłali; i twierdził, że Calabrezyyczykowie tak iak się z Muratem obeszli, byli w porownaniu z nami, wzorem ludzkości. Wszyscy iego towarzysze nie nazywaią Heleny inaczey iak tylko wyspą rozpaczy. Ja nie znaydnię ią tak bardzo złą, dom w którym Bonaparte mieszka, iest bardzo dobrze urządzony; a procz tego iest wiele pięknych wieyskich domów na tey wyspie; znaydnie się tam podostatkiem bażantow (z pięknemi bardzo piórami) kuropatw; i dzikich pawiow.“

Hiszpaniia.

Według doniesień z Madrytu powrócił Król do stolicy swoiey dnia 12. Sierpnia o godzinie 7mey wieczorem, a to w towarzystwie wuia swoiego, Infanta Don Antonio, i swoiego brata Infanta Don Carlos który na przeciw niemu wyiechał. Piękna osada woyskowa w Madrycie stanęła w rzędzie od Alkalskiey bramy aż do zamku. Mieszkańcy Madrytu i z okolicy nacisnęli się tłumem na gościniec, którym Jego Królewska Mość przeieżdżał, i wynurzali radość swoią naygłośnieyszemi okrzykami na widok Monarchy.

)(2

Gazeta dworska umieściła mowy i adressy złożone Jego Król. Mci podczas podróży, ze strony różnych Władz i zgromadzeń (korporacyi). Wszędzie witano N. Pana z równym zapałem.

Zaymuie teraz uwagę wielka wyprawa, która na początku Września wypłynie z Kadyxu do Mexyku. Ma ona składać się z 24,000 ludzi wszelkiego rodzaiu broni, z wielu dział, ammunicyi woienney, i prowadzić nawet iedną batteryę rac kongrewskich. Naczelny Jenerał ieszcze nie mianowany, lecz wymieniaią iuż 4ch Jenerałów-Poruczników etc. maiących w tey wyprawie dowodzić z innymi Officerami którzy się w Hiszpanii popisywali. Eskadra złożona z kilku liniowych okrętów lub fregat, służyć będzie do przeprawy. Nadto spodziewano się z pewnością, że Król Portugalski doda Hiszpanii na pomoc 8000 Woyska i małą Eskadrę.

Członkowie stanow Kortez i niektórzy inni wygnańcy, mieli w więzieniu Ceuteyskiem ułożyć spisek, którego wszystkie szczegóły ieszcze nie są wiadome.

Gazeta Angielska Morning-Chronicle donosi z Bilbao, że Dwór Hiszpański naysurowszemi zakaze zabronił wprowadzaniami Angielskich towarów do portu w Biskayi. Miano iuż znakomite ilości takowych towarów zabrać iako kontrabanty. Taż sama Gazeta pisze znowu o podobieństwie do woyny między Hiszpanią i ziednoczonemi Stanami północnéy Ameryki.

Francya.

Dnia 26. Sierpnia miał Ces. Austryiacki Poseł i pełnomocny Minister Baron de Vincent przede mszą prywatne posłuchanie u Króla, gdzie złożył odpowiedź Monarchy swoiego na wiadomość, o zaślubieniu Xięcia Berry.

Woyska Rossyyskie stoiące w Departamencie Ardennerskim ofiarowały mieszkańcom siebie i koni w pomoc do żniwa.

Gazeta Bruxelska donosi, że Francuzki Minister przychodów czynić miał niektórym pierwszym wexlowym damom Paryzkim propozycyę, ażeby pewną liczbę zaręczeń (certyfikatów) Francuzkich wexlów na swoie imie wydali, i ziednali takowym obieg za granicą, a to dla zapobieżenia upadkowi tych wexlów. Potrzeba pieniędzy zdaie się bydź wielką, zwłaszcza przy teraznieyszém pomnożeniu woyska. Pomnożenie to woyska idzie z resztą bardzo czynnie, i tycze się nie tylko woysk narodowych, lecz uzupełniaią także i Korpusy, składaiące się Zagranicznych, n. p. pułki Szwaycarskie, i rożne pułki które przeszły ze służby Austryiackiey do Francuzkiey pod dowodztwem Xięcia Hohenlohe. Wybor tych ostatnich składa się z krzewów owych czterech Niemieckich pułków, które niegdyś pod Bonapartem służyły.

Lord Wellington był d. 27. Sierpnia z Królewicami na łowach, z wieczorem powrócił do Paryża, gdzie dawał świetne zgromadzenie. Wielka część iego Dworu i ekwipażow, odeszła iuż do Cambrai, dokąd i Xiąże d. 31. udać się zamyślał.

W Nancy ogłoszono rozkaz Ministra woyny, do wszystkich Dowodcow Dywizyi woyskowych, iż z 1szym Września wszelkie zaciągi do woysk liniiowych tymczasowo maią bydź wstrzymane. Trwaią tylko zaciągi do gwardyi Królewskiey i do osad.

Gazeta Francyi de France umieściła niedawno wiadomość iakoby z listu Wiedeńskiego z dnia 10. Sierpnia czerpaną o ostatecznym losie Maltańskiego Zakonu (*o czém namienilismy, w N. 149 Gazety naszey*). Comthur Maltańskiego Zakonu de Dienne protestuie teraz w Gazetach Paryzkich przeciwko powyższym z niepewnych bardzo źrodeł czerpanym wiadomościom, odwołuiąc się przy tém szczególniey na przyiazny sposob myślenia sprzymierzonych Mocarstw, a nadewszystko Austryi względem przywrocenia Zakonu S. Jana Jerozolimskiego na Adryatyckiem morzu, iednakże pod warunkiem, ażeby ten Zakon okazał środki, przez któreby sam siebie utrzymał i zabezpieczył.

Włochy.

Oto iest wydana przez Oyca S. nowa organizacya rządu Państwa kościelnego:

Tytuł 1wszy, oprócz terrytoryalnego podziału, zawiera ieszcze niektóre rozporządzenia, tyczące się urzędu Legata, Delegata, albolitéż Rządcy powiatowego. Pierwszy z nich ma naczelny kierunek wszystkich spraw rządowych, wyiąwszy kościelne, sądowe i administracyą skarbu. Dodana mu iest tak nazwana Congregatione governativa, lecz ta ma tylko głos doradczy, który iednak mocna iest zapisać w protokóle i przesłać Sekretarzowi Stanu. Ta kongregacya zbiera się co tydzień trzy razy, a co pięć lat będzie na nowo obsadzana. — Prałaci tylko mogą bydź Delegatami; Rządcy powiatowi od nich zależą; mianuie ich Oyciec S. Tak nazwane sądownictwo Baronów w Marchiiach, i w prowincyach

Urbino, Camerino, i Benevento, zniesionem zostało.

Tytuł 2gi i 3ci tycze się cywilnych i kryminalnych trybunałów. Jest siedmnaście trybunałów pierwszey instancyi, które posiedzenia swoie w głównych mieyscach każdey Delegacyi odbywaią; 4ry trybunały drugiey instancyi: ieden w Bononii, ieden w Macerata, a dwa w Rzymie. Trybunał de la Rota, czyli Izba Apostolska w Rzymie iest trzecią instancyą. Sędziowie i aktuaryusze pobierać będą stałe pensyę, z usunięciem wszelkich innych dochodów. Jak można nayrychley, maią bydź ułożone, nowy kodex cywilny i kryminalny; aż do tey epoki obowiązywać będą dotychczasowe prawa; znosi się iednak używanie tortur.

Tytuł 4ty obeymuie prawodawcze przepisy. Wszystkie prowincyonalne i municypalne prawa, wyiąwszy tyczące się rolnictwa, są zniesione. Kobiety wyłączaią się od spadku; nieletność trwać będzie, aż do 21go skończonego roku. Fidei commissa zniesione są w powszechności, lecz dawne utrzymanemi bydź maią. Można nawet i nowe stanowić względem funduszu nieprzenoszącego 15,000 szkudów, względem bibliiatek, lub zbiorów dzieł kunsztu, których wartość przez znawców ocenioną zostanie; lecz to nastąpić może tylko za potwierdzeniem Kardynała Podskarbiego. Trwanie podobnego Fidei kommissu tylko do 4go stopnia iest rozciągnięte.

Tytuł 5ty mówi o urządzeniu gmin. W każdey gminie iest zgromadzenie radne i Magistrat. Pierwsze, podług ludności mieysca składa się z 18tu aż do 48 członków, któremi mogą bydź obierani duchowni, przy zastrzeżeniu im pierwszeństwa przed świeckiemi. Magistrat składa się z przełożonego (Gonfaloniere), i z dwóch aż do 6ciu starszych. Wszelkie daremszczyzny, feudalia regalia, łowienia ryb, polowania, górnictwa i t. d. są uchylone.

Tytuł 6ty tycze się podatków, długu publicznego, i innych szczegółów publicznego dochodu. Podatki w całem Państwie kościelnem zmnieyszone zostaią o 400,000 szkudów, a nowe Catastrum ma bydź natychmiast zaprowadzone. Podatek od domów iest 3 paoli od każdego sta szkudów wartości; od komornego ośm paoli od sta szkudów, (szkud czyniący 9 złot., ma w sobie 10 paoli.)

Wyłączeni są z pod tego podatku rzemieślnicy, miłosierne instytuta, i domy we wsiach, mniey niż 1000 dusz maiących. Wszelkie osobiste podatki, iako to na drzewo, węgle i t. d. są zniesione. Opłata od stępla będzie zmnieyszoną, hipoteka urządzona; cło graniczne, cena soli i regał tabaki, będą podług iednakowych prawideł, w całem Państwie kościelnem urządzone. Religiine korporacye będą znowu przywrócone, a posiadacze ich dóbr od rządu wynagrodzeni. Wynagrodzenia maią bydź dołączone do długu kraiowego. Rząd dotychczasowy kończy się dnia 31. Sierpnia.

D a n i i a.

Dnia 19go Sierpnia wydała Królewska Szleswicko - Holstynsko - Lauenburgska Kancellarya, rozkaz Kommissoryalny w poniższey osnowie: „Ponieważ, iak dalece się tycze naszego Xięstwa Holsztyńskiego przystąpiliśmy do Niemieckiego związku, i tak z względu na to, iako też stosownie do 13. artykułu aktu związkowego nayłaskawiey postanowiliśmy, pomienionemu naszemu Xięstwu Holsztynskiemu nadać stanową Konstytucyę (en Forfatning med Staender); przeto zwróciliśmy naszą nayłaskawszą uwagę, na to, ażeby tę Konstytucyę zgodnym z okolicznościami czasu sposobem ustanowić. Tym końcem zostaliśmy zniewolonymi wyznaczyć Kommissyę, która nam bezpośrednie przełożyć ma do naywyższego rozsądzenia swoie nayuniżeńsze proiekta stosownego urządzenia przyszłey Konstytucyi dla naszego Xięstwa Holsztynskiego.

W skutku tego mianuiemy ninieyszym (tu następuią imiona wyznaczonych do Kommissyi) abyście się zgromadzili w sposobie Kommissyi, która się ma rozpocząć dnia czwartego Listopada t. r. i odprawiać się w naszem Rezydencyonalnem mieście Kopenhadze gdzie po roztrząśnieniu wszystkich do tego należących przedmiotów, wasze wątpliwości oświadczać, i co się tycze Konstytucyi, iaka naszemu Xięstwu Holsztynskiemu ma bydź nadana, takową wyżey rzeczonym sposobem macie nam bezpośrednie do naywyższego rozsądzenia przełożyć. Z resztą oznaymiemy wam w ciągu waszego zgromadzenia, dalsze nasze rozkazy względem zleconego wam przedmiotu etc.

Szwecya i Norwegiia.

Słychać, że Jego Królewicowska Mość Xiążę Następca Szwedzki nie poiedzie teraz do Dalekarlii. Przywołany do niego z Kopenhagi Poseł, Jenerał Porucznik Tawast mianowany został Jenerałem Dywizyi w Schonen.

Według doniesień z Norwegii rozdać miał tamże Xiążę Następca Szwedzki podczas swoiey bytności 310 orderów. Niektórzy twierdzą, że dway Professorowie Frydrykowskiego

Uniwersytetu w Chrystyanii, Hersleb, i Filderup mieli udzielone sobie ordery do Sztokolmu odesłać pod pozorem, iż takowych dobrem sumnieniem przyiąć nie mogą, ponieważ wszelkiemi siłami sprzeciwiali się ziednoczeniu Norwegii ze Szwecyą.

Rossya.

Urządzenia chłopów Estońskich.

(*Ciąg dalszy.*)

Xięga III. Rozdział 2gi, Oddział 5ty, o Pożarach. Ponieważ pożary nayczęściey z nieostrożności powstaią, przeto policya nay-staranniey ma wyśledzać przyczynę pożaru, i winnych znaglić do nagrody pokrzywdzonym. W każdey gminie ma bydź na każde 5 domów sikawka; a u każdego gospodarza kruk, miotła pożarna, i deska do bicia na zwołanie ku ratunkowi. Za uderzeniem w deskę, wszyscy gospodarze maią pospieszyć na mieysce pożaru z narzędziami do gaszenia, a parobcy z wodą. Policya gminna kieruie ratunkiem; bez iey rozkazu żadna budowa rozrywaną bydź nie może; do Policyi włościańskiey natychmiast umyślnym posyła wiadomość; czuwa nad wyniesionemi rzeczami; w gwałtownieyszey potrzebie niewiasty i niedorośli idą na ratunek; nieprzychodzący na ratunek podlegaią odpowiedzi. Sąsiedzkie gromady i domy powinny także przybywać na ratunek. Policya doziera, ażeby w budowaniu nowych domów, łazien, gumien, i t. d. zachowana była ostrożność od pożaru. Na pożar zdarzony we dworze właściciela ziemi również iśdź powinni mieszkańcy gminy włościańskiey i innych sąsiedzkich. Również mieszkańcy gmin spieszyć powinni na gaszenie pożaru, ieżeliby się las bliski zapalił.

Oddział 6ty o zarazie bydła.

W zdarzeniu ukazania się upadku bydła lub koni, natychmiast Policya gminna donosi włościańskiey, a ta ziemskiey. Wszystkie urzędy Policyyne maią czuwać, ażeby nieprzedawano, ani kupowano bydła z mieysca zarazy: przedaiący zarażone surowey podpadaią karze. Jeżeliby przedaiący i kupuiący wiedzieli o zarazie, a kupowali i przedawali, obadwa równey podpadaią karze. Bydło chore odłącza się natychmiast od zdrowego, i czuwa się, ażeby się do siebie nie zbliżało. Upadłe bydło zakopuie się przynaymniey na trzy stopy głęboko w ziemię daleko od pastwisk, i niewolno skór zdzierać. Bydła chorego nie wolno wypuszczać na pastwiska, na które się wypędzą zdrowe. Gospodarz, u którego okaże się zaraza w bydle, za niedoniesienie o tém Policyi, surowey podlega karze.

Oddział 7my o karczmach.

Policya włościańska czuwa, ażeby nikt, prawa nie maiący, ani zakładał, ani utrzymywał karczem. Gminna Policya czuwa, ażeby karczmarze nikomu, prócz podróżnych, nie dawali w karczmach noclegu, i nie cierpieli piiaństwa i bicia się; za przeciwne temu zdarzenia karczmarz odpowiada, a ludzi podeyrzanych zatrzymuie, i odsyła do Policyi; wszyscy zaś w tedy obecni w karczmie pomagać karczmarzowi powinni. — Karczmarz starać się powinien o wygodę i bespieczeństwo podróżnych, osobliwie w przypadku pożaru; za dowiedzioną w tem niestaranność odbierze surową karę. Karczmarz dane sobie do schowania rzeczy ma strzedz, i za nie odpowiada. Ktoby stał się przyczyną pożaru w karczmie, z maiątku odpowiada za szkodę. Ktoby słowami znieważył, albo pobił karczmarza należycie się zachowuiącego, i niesłuchał karczmarza dopominaiącego się o zachowanie przystoyności i spokoyności, podpada karze. Karczmarz przedaiący zepsute trunki, albo rzeczy do iedzenia, cielesną odbiera karę.

Rozdział III. O przestępstwach policyynych, i karze za nie. §. 335—379.

Odddział 1szy. Postanowienia ogólne.

Policya gminna, Staroście poruczona, za wiedzą dwóch wybornych może skazywać na karę pieniężną do czterech kilmatów żyta, a na ciele może ukarać pałkami od 1 do 10, rózgami od 1 do 3 wiązek, i dwudniowym aresztem. Za większe występki odsyła winnego do policyi włościańskiey. Maiący lat przeszło 70, i sprawuiący urzędy włościańskie nie mogą bydź cieleśnie karani. Pokrzywdzony może odstąpić nagrody za swe pokrzywdzenie; ale ukaranie prawem przepisane nie może bydź darowane. Pieniądze z opłaty win idą na rzecz kassy gminney. — Przypadek przestępstwa w tych ustawach nie objęty należy do ogólnych ustaw policyynych. Kara pieniężna wartości 1go kilmatu żyta równa iest karze 10 pałek; iednodzienny areszt równy iest karze 20stu pałek; kara 80 pałek równa iest karze 10 wiązek rózgami, i tak daley w teyże proporcyi.

(*Ciąg dalszy.*)

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 14. Września. Dnia 11. b. m. obchodzono tu uroczyście Imieniny Nayiaśn. Cesarza i Króla Alexandra I.

Zjechał do tey stolicy z Petersburga JW. Minister Sekretarz Stanu Sobolewski.